

CSAK EGY CSOKI VOLT...

SZKA208_46

Készítette: Török Ildikó

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIA

8. ÉVFOLYAM



MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. Ráhangolás, a feldolgozás előkészítése					
I/a Csak egy csoki volt...					
A	<p>A tanár felmutat egy tábla csokoládét, és jelzi, hogy az óra témája egy ilyen csokihoz kapcsolódik. Elmondja a következő történetet: a nyolcadikos Pisti az utóbbi fél évben rendszeresen elemelt egy-egy csokit, vagy másfajta édességet a közeli boltból. Eddig még soha nem bukott le, de most elkapták. Feljelentették a rendőrségen, és az iskola igazgatója is kapott egy levelet a bolt vezetőjétől. Amikor az igazgató magához rendelte, azzal védekezett, hogy „csak egy csoki volt...”</p> <p>A tanulók átgondolják, hogy szerintük erkölcsi szempontból van-e különbség a kis és a nagy értékű lopás megítélése között? Aki úgy véli, hogy nincs különbség, a lopás, az lopás, a terem egyik oldalára áll. Aki azt gondolja, hogy erkölcsi szempontból sem mindegy, mekkora az okozott kár, a mások oldalra. Hol az egyik, hol a másik oldal képviselői szólalnak meg, és érvelnek saját álláspontjuk mellett.</p> <p style="text-align: right;">5 perc</p>	<p>Az óra központi problémájának exponálása</p> <p>Mérlegelés Véleményalkotás Érvelés</p>	<p>Egész csoportos gyakorlat – egyéni értékválasztás és érvelés</p>		<p>Egy tábla csoki</p>

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II. Új tartalom feldolgozása					
II/a A lopott érték és a büntetés mértéke (Mit mond a jog? I.)					
A	A tanulók párokat alkotnak. Minden pár kap egy tömör összefoglalást arról, hogy a mai magyar jogrendben milyen büntetési tételek társulnak a különböző értékű lopásokhoz. A feladatuk az, hogy értelmezzék az adatokat, és írjanak öt igaz állítást a témához kapcsolódó magyar joggyakorlatról. Végül váltott megszólalással közösen összegyűjtik az összes igaz állítástípust. 10 perc	Új ismeretek nyújtása Szövegértés Gondolkodási képesség Együttműködés	Páros munka – szövegértelmezés Frontális munka – összegzés	D1 (Feladatlap)	
II/b A büntethetőség és az életkor (Mit mond a jog? II.)					
A	A tanár megkérdezi a tanulókat, hogy szerintük van-e jelentősége annak, hogy milyen életkorú egy lopás tettese? Egy rövid eszmecsere után elmondja, hogy az előzőleg megismert büntetési tételek csak a nagykorú személyekre vonatkoznak. Az osztály befogadóképességének megfelelő mélységben tisztázzák, hogy ki számít hazánkban nagykorúnak. (P1) A tanár öt diáknak odaadja Btk.-ból származó öt állítást, akik egyesével felolvassák a mondatokat. Minden mondatot közösen értelmeznek, majd megbeszélik, hogy az eddig megismert jogi jellegű információkból melyek vonatkoznak a bevezetőben elhangzott történet főszereplőjére. 5 perc	Új ismeretek nyújtása és alkalmazása Szövegértés Gondolkodási képesség	Frontális munka – tanári magyarázat, tanulói felolvasás	D2 (Állítások)	P1 (Szómagyarázat) P2 (Megoldó kulcs)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/c Tanúmeghallgatás					
A	<p>A tanulók – tanári irányítással – tisztázzák, hogy milyen szerepet játszanak egy bírósági eljárásban az ügyvéd, az ügyész, a bíró és a tanúk.</p> <p>A tanár azután szerepkártyákat oszt ki tanúknak jelentkező diákok között, akik a húzott szerepnek megfelelő mondatokkal mentegetik, vagy vádolják Pistit. Az osztály többi tagja kérdéseket tehet fel a tanúknak.</p> <p style="text-align: right;">7 perc</p>	<p>Meglévő ismeretek rendszerezése, lehetséges értékelések megfogalmazása</p> <p>Empátia Kifejezőkészség</p>	<p>Szerepjáték – egyéni improvizáció</p>	D3 (Szerepkártyák)	
II/d Enyhítő és súlyosbító körülmények					
A	<p>A tanulók ezután négy csoportot alkotnak. Két csoport a védelem, kettő pedig a vád érveit gyűjti össze Pisti ügyében, a tanúvallomások felhasználásával. Ha elkészültek, az azonos témán dolgozó csoportok egy-egy nagy csomagolópapíron foglalják össze és rendszerezik az érveiket. A választott szóvivők ismertetik a vád és a védelem gondolatait.</p> <p style="text-align: right;">8 perc</p>	<p>A mérlegelés és az érvelésgyakorlása</p> <p>Érvelés Rendszerezés Szövegalkotás</p>	<p>Csoportmunka – érvek gyűjtése</p> <p>Frontális munka – csoportos szóforgó</p>	2 csomagolópapír Vastag filctollak	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III. Az új tartalom összefoglalása, ellenőrzés és értékelés					
III/a Bűnös vagy ártatlan?					
A	A tanulók a korábbi négy csoportban dolgoznak tovább – most már mindannyian a bírák szerepében. Az óra elején mérlegelt erkölcsi szempontok, a vád és a védelem érvei, valamint a megismert jogi előírások figyelembevételével meghozzák az ítéletet: eldöntik, hogy elítélik-e Pistit, vagy sem. S ha igen, akkor milyen büntetést szabnak ki rá. Az ítélet meghozatala után mind a négy „bírósg” ismerteti a döntését. 5 perc	A megszerzett ismeretek alkalmazása Véleményformálás Ítéletalkotás	Csoportmunka – közös döntéshozatal Frontális munka – csoportos szóforgó		
III/b Az álláspontok egybevetése					
A	Ha nem egyezik meg egymással a négy csoport döntése, megvitatják, hogy milyen módon lehetne közelíteni egymáshoz az álláspontjaikat. 4 perc	A vélemények közelítése Konszenzuskeresés	Frontális munka – irányított beszélgetés		
B	Ha a négy csoport azonos módon értékelte az esetet, megvitatják, hogy vajon miért jutottak azonos következtetéshez. 4 perc	A vélemények összevetése Reflexió	Frontális munka – irányított beszélgetés		
III/c A bírói munka „díjazása”					
A	Az óra végén az osztály közösen elfogyasztja a tábla csokoládét. 1 perc	A foglalkozás barátságos lezárása			

TANÁRI SEGÉDLETEK

P1 –Szómagyarázat

nagykorú: a magyar Ptk. Szerint az a személy, aki a 18. életévét betöltötte. A 18.életév betöltése előtt ~vá válik az a 16. életévét elért személy, aki a gyámhatóság engedélyével házasságot köt. A magyar Ptk. szerint a ~, vagy érvényes házasságkötéssel ~vá vált személy cselekvőképes, ha cselekvőképességét nem korlátozza v. nem zárja ki törvény.

cselekvőképesség: az embernek az a képessége, hogy saját akaratelhatározásával, saját nevében jogokat és kötelezettségeket szerez. Ez azt jelenti, hogy a jog a ~gel rendelkező személy nyilatkozatait az előírt feltételek megléte esetén érvényesnek tekintti és jogkövetkezményeket fűz azokhoz. A ~ szempontjából az emberek három csoportra oszthatók, cselekvőképesekre, korlátozottan cselekvőképesekre és cselekvőképtelenekre. A hatályos magyar Ptk. szerint cselekvőképes a nagykorú v. érvényes házasságkötéssel nagykorúvá vált személy, akinek a ~ét törvény nem zárja ki v. nem korlátozza.

Forrás: Magyar Nagylexikon, Budapest, 1997.

P2 Megoldó kulcs – a jogeset értelmezéséhez

Ha Pisti 14 évesnél fiatalabb, akkor gyermekkorúnak számít. Ebben az esetben nem cselekvőképes, tehát nem vonható büntetőjogi felelősségre. Cselekedete (a lopás) jogellenes tettnek minősül. Szülei, mint a gyermekkorúért felelős személyek felelősségre vonhatók. Amennyiben az eset súlyos, ezt a gyámhatóságnak jelenteni kell. A gyámhatóság nevelő célzattal eljárást indíthat a gyermekkorú elkövető ellen: gyámság alá helyezheti, állami gondozásba veheti, vagy nevelőszülőkhöz adhatja.

Ha Pisti betöltötte a 14. életévét (illetve életkora 14 és 18 év között van), fiataikorúnak számít, tehát „cselekvőképes”, és tettéért büntetőjogi felelősségre is vonható. Súlyos esetben a bíróság szabadságvesztésre is ítélni, amelyet javító-nevelő intézetben, a fiatakorúak börtönében vagy fogházában kell letöltenie. Ez persze egy csokoládé ellopása esetén azért még nem fenyegeti.